

Cənubi Qafqaz üçün 2026-cı il - BİZİ NƏ GÖZLƏYİR?

Ukrayna münaqişəsinin qısa müddətdə aradan qalxacağı fonunda, bütövlükdə Cənubi Qafqazın, xüsusilə Azərbaycanın, Ermənistanın, Gürcüstanın əhəmiyyəti, eləcə də bu regionla bağlı müzakirələr nəzərəcarpacaq dərəcədə görünməkdədir. Cənubi Qafqazdakı proseslərlə bağlı müzakirələrdə indiki ənənəvi spekulasiyalar diqqəti daha çox cəlb edir. Bu regionda tendensiyaların köklü şəkildə dəyişməsi ehtimalının çox az olduğu qənaəti də mövcuddur və dünyanın ən tanınmış siyasətçiləri bəzən belə hesab edirlər ki, regionda köklü bir dəyişənlik mümkün deyil. Bununla belə, nəzərə alsaq ki, bu il Ermənistanda bir seçki kompaniyası baş tutacaq, eləcə də seçkidən yenidən çıxmış Gürcüstanda hələ də Mixail Saakaşvili kimi Qərbin bir nümayəndəsi var, deməli, hansısa dəyişiklik ehtimalı da olsa ortaya çıxır. Şübhəsiz ki, hadisələrin gedişi hələ bundan sonra bəzi proqnozları verməyə imkan verə bilər.

Bildiyimiz kimi, Ermənistanda parlament seçkiləri qarşıdan gələn ilin ən mürəkkəb tapmacalarından biri hesab olunur. Ən azından erməni cəmiyyəti özü bu seçkini tapmaca hesab edir. Çünki həmin ölkədə siyasi stratiqafiya çox mürəkkəbdir. Bir çox regional məsələlərin məhz bu ilki seçki kompaniyasının nəticələri ilə bağlı olduğunu düşünən ermənilər də az deyillər. Bu spektr nəqliyyat və logistika kommunikasiyalarının yenidən işə salınmasından tutmuş Azərbaycanla sülh sazişinə qədər əhatəli sayılır. Ola bilsin ki, postsovet Ermənistan tarixində ilk dəfə bu qədər müəmmalı vəziyyətin yarandığı düşünülməkdədir.

İstərdik ki, Ermənistanın daxili siyasi mənzərəsi haqqında bir qədər də bəhs edək. Hadisələrin gedişatından ortaya çıxan və görünən odur ki, seçkilər özünəməxsus ideoloji xarakter daşıyacaq. Təbii ki, Ermənistan hakimiyyətinin həmin seçkiləri müharibəyə qarşı sülh mübarizəsi kimi təqdim edəcəyi də istisna edilə bilməz. Bildiyimiz kimi, Ermənistan hökumətinin "Real Ermənistan" layihəsi var. Bəli, bu layihəyə lağ edənlər, xüsusən də həmin layihəni ələ salan haylar da az deyillər. Çoxdandır ki, ermənilərin bir çoxları həmin layihəni açıq şəkildə antimillil hesab edirlər. Amma buna baxmayaraq, belə bir layihə mövcuddur və bir növ, artıq qəbul edilməkdədir. Çünki konkret qərarlar, taktiki gedişlər və hətta strateji plan bu matrisin ətrafında cərəyan edir.

İllərdir şahidi oluruq ki, Ermənistan müxalifəti birləşə bilmir. Çünki müxtəlif məqsədləri və hədəf auditoriyasını erməni müxalifəti düzgün seçə bilmir. Bəziləri, daha dəqiq desək, Robert Köçeryana, "Bizim yol" hərəkatına, "üçüncü yol"un yeniliyinə tərəfcan atanlar və Arman Tatoyan kimi Moskva ilə köklü fasiləsiz əlaqədə olanlara meyillilər arasında birlik çətin ki, mümkün ola bilər. Müxalifətin zəifliyi həddən artıq emosionallıqda və konsolidasiyanın, yəni toplaşma nöqtəsinin olmamasında özünü biruzə verir. Burada hətta kilsə, dini məsələlərə münasibət də az təsir etmir. Xüsusən də erməni baş nazirin hədəfində olan kilsə ilə də bağlı fərqli yanaşmalar var. Əslində, bunun özü də parçalanmaya rəvac verən köklü bir mə-

sələdir. Bax elə bundan da istifadə edənlərin tapılacağı istisna edilə bilməz. Üstəlik, erməni cəmiyyətində həm Rusiya, həm də Qərbə meyilli qüvvələrin olması belə hansısa birləşmənin yaranmasına kifayət qədər böyük maneədir. Bunu elə erməni baş nazir Nikol Paşinyan da, onun rəqibləri də, üstəlik kənardan müşahidə edənlər də yaxşı bilirlər. Elə zənn edək ki, bu ilki seçki qabağı hansısa bir birləşməyə nail ola bildilər. Sual olunur ki, bəs yaxşı, onlar seçki günündən sonra necə bir ola bilirlər? Axı seçkidən sonrakı zaman fasiləsində də Ermənistanda həyat bitməyəcək. Belə çıxır ki, Ermənistan üçün cari il, 2026-cı il təlatümlərin başlanğıcı belə ola bilər. Bir sözlə, Cənubi Qafqazın haylar məskunlaşan ərazilərində hələ hansısa bir rezonans baş verə bilər və buna hazırlıqlı olmaq ən vacib məsələ hesab edilməlidir.

Regionun digər bir dövləti olan Gürcüstan üçün isə vəziyyət tamamilə başqadır. Çünki Gürcüstanda seçkilər artıq başa çatıb və təxmin edilənlər arxada qalıb. Bəli, hətta Moskva ilə substantiv dialoqa başlamaq üçün unikal imkanlar da açılib. Bir çox politoloqların fikrinə görə, bu unikal imkanlar, təxminən 2028-ci ilin yazına qədər də hələ ola bilər. Çünki yalnız yeni seçki dövrünə daxil olmaqla hər şey, xüsusən də qeyd olunan imkanlar bitə bilər deyə düşünülür. Doğrudur, Gürcüstanla bağlı mənzərədə Mixail Saakaşvilini kənarda görənlər, onun artıq kənarda olduğunu düşünənlər də az deyillər. Amma belə düşünənlər bir məqamı da unudurlar ki, Saakaşvilinin irsi yaşayır və Mişikonun əsas konsepsiyası "tanınmadan danışmaq olmaz" hesab olunur.

Gürcüstan heç də qonşu Ermənistan kimi riskli və təhlükəli durumda olmasa da, həmin o Cənubi Qafqaz ölkəsi üçün də müvafiq olan "asılı" məqamlar danılmazdır. Siyasətçilərin əksəriyyəti belə hesab edirlər ki, Gürcüstan üçün məhz 2026-cı ildə çox şey Qərbdən asılı olacaq. Hər halda, Qərbin məhz Saakaşvili barədə xüsusi planları olmuş olsa, bu zaman Gürcüstanda da vəziyyət gürcülərin düşündükləri kimi olmaya bilər.

Digər Cənubi Qafqaz ölkələri ilə

müqayisədə, 2026-cı ildə məhz Azərbaycanın daha sabit və stabil inkişaf yoluna davam edəcəyi qəbul edilməkdə və rəqibləri tərəfindən belə etiraf edilməkdədir. Rəsmi Bakının cari ildə də daha böyük uğurlara, nailiyyətlərə imza atacağı gözləniləndir və bu da səbəbsiz deyil. Əvvəla ona görə ki, Azərbaycan digər Cənubi Qafqaz ölkələrindən fərqli olaraq, hansısa hi-mayəyə də ehtiyac duymur, vasitəçiliyə də. Eyni zamanda, rəsmi Bakı ilə bağlı Qərbin də, Rusiyanın da hansısa bir qurması ola bilməz. Əksinə, indi enerji təminatı məsələsində məhz Azərbaycana ehtiyac duyulur. Avropanın ən qabaqcıl, ən inkişaf etmiş ölkələri Bakı nefti və qazı ilə enerji böhranına tab gətirəcəkləri qənaətinəndirlər. Belə olan halda, ölkəmizə qarşı hansısa bir "xoşagəlməz addım" Qərbin qətiyyəti maraqlarına xidmət edə bilməz. Bu baxımdan da cəsarətlə deyə bilərik ki, qonşu ölkələrlə bağlı düşünülenlər Azərbaycanla bağlı heç kəsin ağına belə gələ bilməz. Həm də axı ölkəmizdə hansısa bir nifaq ocağı yoxdur ki, istər Qərb, istərsə də Rusiya ondan istifadə edə bilsin. Əksinə, bütövlükdə dünya ictimaiyyəti çox yaxşı bilir ki, bu gün regionda sülhün, sabitliyin, stabilliyin həm təminatçısı, həm qarantı, həm də qoruyucusu elə Azərbaycandır. Bu gün Azərbaycanın dünyanın bir çox ölkələri ilə yüksək səviyyəli əlaqələrini, əməkdaşlıqlarını, strateji yaxınlıqlarını elə Qərb də bilir, Rusiya da. Xüsusən də, Türkiyə kimi bir qardaş ölkə ilə olan strateji münasibətlər, tərəfdaşlıqlar fonunda ölkəmizə pis nəzərlə belə baxmağa cürət belə ediləcəyi ağıla gələn deyil. Ölkəmiz heç zaman başqa bir Cənubi Qafqaz ölkəsi kimi alət ola bilməz və Azərbaycan-Türkiyə tandemi fonunda hansısa məkrli niyyətin baş tutmayacağı indi hər kəsə bəllidir və buna görə də ölkəmizlə bağlı fikirlər, niyyətlər belə qonşu ölkələrlə eyni ola bilməz. Bu baxımdan da məhz Cənubi Qafqaz ölkəsi olan Azərbaycan üçün 2026-cı ilin tamamilə sabitlik, sabitlik dövrü, hətta daha sürətli inkişaf mərhələsinin ən sürətli dövrünün başlanğıcı olacağı zərər qədər də şübhə doğura bilməz...

İnam Hacıyev